

STRESZCZENIE

POLITYKA WŁAŚCICIELSKA PAŃSTWA POLSKIEGO W OBSZARZE PRZEDSIĘBIORSTW PO 1989 ROKU

Dominik Aziewicz

Przekształcenia własnościowe stanowiły jeden z najważniejszych elementów transformacji polskiej gospodarki. Pomimo przeprowadzonej w Polsce prywatyzacji, wiele przedsiębiorstw pozostało pod kontrolą właścicielską Skarbu Państwa. Podmioty znajdujące się w domenie państwowej działają w sektorach strategicznych i w istotny sposób wpływają na gospodarkę. Z tego względu polityka właścicielska państwa stanowi ważną część polityki gospodarczej.

Celem pracy jest scharakteryzowanie prowadzonej w Polsce polityki właścicielskiej. W ostatnich latach obserwuje się istotne zmiany w zakresie jej sprawowania. Ogłoszono zakończenie prywatyzacji i rozpoczęto powiększanie domeny państwowej. Zlikwidowano Ministerstwo Skarbu Państwa i po dwóch latach funkcjonowania zdecentralizowanego systemu nadzoru właścicielskiego powołano Ministerstwo Aktywów Państwowych. W niniejszej pracy porównano narzędzia polityki właścicielskiej stosowane w Polsce z najlepszymi światowymi wzorcami. Scharakteryzowano również zmiany jakie zachodziły w polityce właścicielskiej po 1989 roku i wykorzystano narzędzia oferowane przez teorie związane z Nową Ekonomią Instytucjonalną do badania zagadnień związanych z polityką właścicielską.

Sformułowano główną hipotezę rozprawy zgodnie, z którą w badanym okresie nie wypracowano polityki właścicielskiej, w której ramach polityka nadzoru właścicielskiego i polityka przekształceń własnościowych stanowiłyby spójną całość. Sformułowano również hipotezy pomocnicze. Do weryfikacji hipotez wykorzystano krytyczną analizę źródeł wtórnych, w tym: literatury, dokumentów, aktów prawnych i danych statystycznych. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą systemów nadzoru właścicielskiego funkcjonujących w różnych krajach i przedstawiono studia przypadków różnych metod prywatyzacji stosowanych w Polsce. Wykorzystano również metody opisu i interpretacji graficznej.

W efekcie badania potwierdzono, że z biegiem czasu nadzór właścicielski ulegał coraz większemu upolitycznieniu. Nie wypracowano modelu polityki nadzoru właścicielskiego sprzyjającego wykorzystaniu ekonomicznego potencjału przedsiębiorstw Skarbu Państwa.

Warto dodać, że w różnych okresach stosunek do własności państwowej w gospodarce ulegał zmianie, co wpływało na znaczenie przekształceń własnościowych w polityce właścicielskiej. W efekcie przeprowadzonego badania potwierdzono również, że w nadzorze właścicielskim Skarbu Państwa w Polsce dominują instytucje wyzyskujące. Jednocześnie potwierdzono, że w trakcie transformacji gospodarczej w polityce przekształceń własnościowych dominowały instytucje włączające.

Słowa kluczowe: polityka właścicielska, nadzór właścicielski, prywatyzacja, nacjonalizacja, ekonomia instytucjonalna, teoria praw własności.